

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1059671/3

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב הראשי לישראל הרב דוד ברוך לאו – נשיא, הרב אליעזר איגרא, הרב א' אהרן כץ

המערערת: פלונית (ע"י ב"כ טו"ר שמואל אליהו סבג)

נגד

המשיב: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד רועי קורץ)

הנדון: חיוב גירושין ודחיית טענת שלו"ב בפירוד ממושך וכאשר יש 'רגליים' לטענת בגידה

פסק דין

לפנינו ערעור על פסק דין של בית הדין האזורי בפתח תקווה שניתן ביום י"ז באייר תשע"ח (2.5.2018) ושלאחר דיון ארוך ועיון נוסף נאמר בו:

[...] ועוד מבואר שאם יש 'רגליים לדבר' גם בזמן הזה אסורה אם מאמין לדברי העד, ובנדוננו מדובר בבעל מעדות המזרח שכידוע לא נוהג בהם דין חרם דרבנו גרשום.

וכל זה כתבנו 'כיהודה ועוד לקרא', אולם עיקר סמיכתנו שיש לחייב את הצדדים להתגרש כאמור לעיל הואיל ואינם חפצים זה בזה.

לאור האמור נפסק כדלהלן:

א. תביעת הבעל לגירושין מתקבלת, דרישת שלום הבית של האישה נדחית, ובית הדין מחייב את האישה להתגרש.

ב. המזכירות תקבע מועד לסידור גט.

ג. בית הדין יידרש לטענות הבעל נגד האישה בנוגע לקיום יחסי אישות עם אחרים, אם וכאשר תגיש האישה תביעה לתשלום כתובה.

ד. כמו כן, אם תוגש תביעת כתובה של האישה, יידרש בית הדין לחיוב הוצאות משפט כפי שהבהיר לאישה במהלך הדיונים אם וכאשר יתברר שהאישה אינה דוברת אמת, אולם בשלב זה אין צו להוצאות משפט.

כמו כן קבע בית הדין בהחלטה כי 'לעת עתה' אין הוא מחייב את הבעל במזונות האישה לאור החיוב בגט וטענותיו ב'ברי' שהוא פטור, אולם דיון והוכחות לגבי זה יתקיימו רק לאחר גירושי הצדדים עם הדיון בזכאותה לכתובה.

הערעור הוא גם ביחס לחיוב הגט וגם ביחס למזונות שלא נפסקו.

העובדות המוסכמות הן:

הצדדים נישאו כדמו"י ב'1996 ונולדו להם שני בנים תאומים ילידי שנת 1998; הבעל עזב את הבית באפריל 2009 ומאז ועד פסק דין זה הצדדים פרודים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

טענות המערערות

ערעור על החיוב בגט

פסק הדין מסתמך בעיקר על הלכת רבנו ירוחם, וכיוון שהאיש עזב את הבית לאחר שבגד באשתו לטובת נשים אחרות, הרי שלא חל כאן הדין הנ"ל 'שלא יהא חוטא נשכר'.

בנוסף לכך: היות שבית הדין עצמו קבע כי אין הוא קובע את דעתו ביחס לבגידת הצדדים ועל כך ידון רק בדיון הכתובה, אין בסיס לקבוע שגם האישה מורדת ולחייב גט כשהאישה תובעת שלום בית.

שגה בית הדין גם כשלא נתן לאישה להביא את ראיותיה לבגידת הבעל וקבע שהיא מורדת בבעלה.

ערעור על איהחויב במזונות

כיוון שאין חיוב בגירושין הרי שעל הבעל לפרנס את אשתו, וכל עוד לא קבע בית הדין שהאישה הפסידה כתובה על בעלה לזון אותה שהרי 'תנאי כתובה ככתובה'.

בנוסף לכך: אם חיוב הגט הוא מהלכת רבנו ירוחם הרי שיש זכות מזונות עד לפסיקה זו, ובמיוחד שלא נקבעה לגבי האישה לא מרידה, לא זנות ולא 'עוברת על דת יהודית' או כל עילה אחרת המפסידה את המזונות.

טענות המשיב

החיוב בגט

האיש עזב את ביתו לפני תשע שנים בשל בגידת האישה וקיום מערכות יחסים מלאות עם גברים אחרים בגלוי ואף בבית הצדדים. האיש ניסה להביא לגירושין בהסכמה, ובכלל זה ניסיון להליך גישור להסכם, ונדחה על ידי האישה תוך שההליך מלווה באיומים וגרימת נזקים.

האיש הביא עדים ואחד מהם העיד; האישה סירבה לבדיקת פוליגרף וסירבה לבוא לדיונים ואף לחקירת העד; הובאו לבית הדין גם תכתובות וציטוטים שנראו לבית הדין אמינים.

משך כל השנים לא פנתה האישה בבקשת שלום בית. אף טענות (השווא) שלה על יחס חמור של האיש אליה לא מראות על רצון לשלום בית. טענתה על בגידת האיש מסתמכת על זוגיות המאוחרת לפרידה.

איהחויב במזונות

מבוקשת דחייה על הסף כיוון שהערעור הוגש מאוחר.

בנוסף: א. כיוון שהוחלט על חיוב גט – אם הייתה האישה מקיימת את פסק הדין לא הייתה זכאית למזונות; ב. אם יש הוכחות למערכת יחסים מלאה אין זכות למזונות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

דיון

הקדמה: בין מוסד ומוסר הנישואין וכבוד בנות ישראל להפקרות ובין 'שלום בית' לפריצת גדר עריות

בא כוח האישה האריך בטיעונו ההלכתיים וקרא לבית הדין הגדול 'לדאוג למוסר ולהלכה' ובעיקר 'ליסודו של מוסד הנישואין ולכבודן של נשות ישראל'. לטענתו, פסק הדין האזורי המחיל את הלכת רבנו ירוחם על אישה המבקשת 'שלום בית' ממי שעזב את ביתו לטובת אחרת היא פגיעה אנושה בכל אלה.

כבר בעת הדיון אמר בית הדין לבא כוח האישה כי הוא אינו מתרשם שיש כאן ערעור על דחיית 'שלום הבית', וכי כדאי להתרכז בהמשך, אך בשל שפע המובאות ההלכתיות שהביא בא כוח האישה חובה עלינו להרחיק את שאינו דומה ולהציב גבולות לשימוש שגוי במושג היהודי 'שלום בית'.

לאור קריאתו של בא כוח האישה, בית הדין הגדול נענה בפסק דין זה לקריאה להעמיד את מוסד הנישואין על מכוננו ולהאיר את שלום הבית היהודי באורה של הלכה ומוסר כדת משה וישראל. ישנה חשיבות להעמיד דברים אלו על דיוקם דווקא בזמנים אלו כאשר דברים שהתורה אומרת עליהם "תועבה היא" – ישנם הקוראים להם 'חופש הבחירה', ובמקום אהבת איש לאשתו השמורה בגבולות הבית היהודי אחרים קוראים ל'אהבה פורצת גבולות'.

גם התורה ידעה כי ישנם מקומות שמחוקקים חוקים וסבורים שפריצת גדר עריות וחיי הפקרות יכולים להתקיים עם חיי משפחה. דווקא משום כך באה התורה להבדיל מאותם מקומות והקדימה לפרשת עריות שבתורה את ההקדמה "כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו ובחוקותיהם לא תלכו". כלומר: מצווה לישראל להבדיל עצמם מאותם מקומות ולא ללכת בחוקיהם. לפי התורה שלום הבית היהודי ושלמות העם יהיו קיימים רק אם ישמרו את כל החוקים וההרחקות שהתורה מצווה עליהם.

הפסוק אומר "וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא" (איוב ה, כד) כלומר שלום הבית הוא דבר הגורם לריחוק מן החטא. לא כן כאשר ישנם בני זוג הטוענים בוודאות זה על זה כי מתנהלת אצל כל אחד מהם 'מערכת יחסים מקבילה', והם מוכנים 'להכיל' אותה – אין זו טענה של 'שלום בית' ולא על זה דיברו הפוסקים.

יתרה מזו: כאשר יש חשש ממשי שהפירוד הממושך גורם לחטאים וכל שכן כשמדובר באנשים שמשלימים עם בגידות בן הזוג, ברור שיש להתאמץ לסיים את הליך הגירושין בזריזות ולא לעכבו כדי שלא להגיע ל'מעוות לא יוכל לתקן'.

סוגיית הגירושין שלפנינו – יישום

במקרה הנדון לפנינו התמונה שעמדה בפני בית הדין האזורי לא הייתה של זוג החי או רוצה ב'שלום בית' יהודי.

בית הדין האזורי פרש חלק מן היריעה שנפרשה לפניו ושאינה מאפשרת לראות את בני הזוג כמעוניינים ב'שלום בית' – החל בטענות האישה כי בעלה חי עם אחרת, הדביק אותה במחלות, השפיל אותה והרביץ לה, עבור באי-הופעת האישה ה'רוצה שלום בית' למרבית הדיונים שקבע בית הדין למרות התראות בית הדין, וכלה בהתרשמות בית הדין כי לא רק שתביעת שלום הבית של האישה אינה כנה, אלא אף נראה כי ישנו כאן חשש ממשי לחיי איסור:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

האיש טען כי לפני עזיבתו הוא התוודע לקיום מערכות יחסים של אשתו עם אחרים, על הראשונה הודתה והבליג ועל השנייה לא יכול היה להמשיך ולהבליג. לישיבה שנקבעה לעדויות לא הופיעה האישה למרות האזהרה כי העדויות ישמעו בהיעדרה. ואכן באותה ישיבה העיד אדם כי קיים זוגיות מלאה עם האישה כולל יחסי אישות במשך כשנה, ובא כוח האישה ויתר על זכותו לחקור את העד ובהמשך ויתרו הוא והאישה על עדים נוספים.

לפני בית הדין הובאו גם הודעות טקסט ומכתבים הכוללים הודאות על מערכות יחסים תוך התייעצות עם 'מומחה לניהול מערכות יחסים מקבילות' – הודעות שנראו לבית הדין כנכונות ושהאפשרות לזיזוף רחוקה מן הדעת ושלמרות הכחשות האישה ואמירות 'אינה זוכרת' על חלק מהן סירבה היא לאשר בדיקה בחברות הקשר או להיענות להצעת הבעל לשלש את הכתובה בתמורה להסכמה לבדיקה ב'מכונת אמת'.

בית הדין כתב בזהירות שגם אם אינו מחליט על 'בגידה' כעילת גירושין הרי שיש בכל אלה ריעותא וספקות בנאמנות האישה, ובתוך כך ציין שלאחר כל המסכת טענת 'שלום הבית' נראית תלושה ומופרכת מן המציאות.

לא מובן כיצד מנסה בא כוח האישה לטעון כי מדובר ב'אישה כשרה' הדורשת שלום בית מבעלה הסורר או לדמות את דינה למה שדיברו בו הפוסקים.

יש להוסיף על הדברים כי אישה האומרת כי 'אינה זוכרת' או 'לא יודעת' על שאלות מביכות מעין אלו – גם אם אין בדבריה הודאה בקיומן של מערכות היחסים, הרי יש בהם הודאה ואישור שיש אפשרות שהן התקיימו.

גם זו אינה 'תעודת כשרות'.

מצב שבו אישה טוענת בוודאות שבעלה חי חיי איסור במשך זמן רב גם לאורך כל חיי הנישואין וביתר שאת אחר הפירוד – אף הוא מרחיק את 'שלום הבית' הנטען.

בדיון לפנינו התרשמנו ברורות כי אין מדובר בטענת שלום בית אלא בניסיון לדחות את תביעת הגירושין בשל טענות ממוניות.

לאחר שהפריך בית הדין האזורי כדין כהלכה וכמוסר את טענת 'שלום הבית', עבר בית הדין לדון בחיוב הגירושין:

בית הדין הסתפק תחילה מבחינה הלכתית אם בני הזוג 'מורדים זה על זה' או שלכל הפחות יש כאן טענת מאיסות מבוררת. לאחר מכן ולאחר שהדגיש שאינו מכריע בשלב זה בטענות הבגידה וההכחשות שייבדקו בהמשך ההליך הממוני ובדיון בזכאות לכתובה, קבע בית הדין כי אין האישה חפצה בבעלה לאור כך שלא עשתה מאומה להחזירו לביתה ושהשמיעה גם בבית הדין טענות קשות ביותר כנגד בעלה – טענות שאינן יכולות להתקיים עם רצון לחזור לחיות יחדיו.

לכן קבע בית הדין שכיוון שהצדדים פרודים זה מזו תשע שנים, הבעל חפץ בגירושין והאישה אינה חפצה בו, קיימת כאן הלכת רבנו ירוחם, ובית הדין הוסיף כ'יהודה ועוד לקרא' את האיסור של הבעל לחיות עימה.

נחזור ונדגיש: אומנם רבנו ירוחם דיבר באיש ואישה שאינם חפצים זה בזה, אבל כל שכן שהיה אומר את דינו בין בני זוג שבנוסף לאיחפצם זה בזה הם גם לפחות 'משלימים' עם מערכות יחסים נוספות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

סוגיית המזונות

מכאן לערעור בעניין המזונות: בית הדין קבע כי אף שהוא נמנע עתה מלקבוע מסמרות בנושא הממוני והוא משאיר אותו לדיון אחר הגירושין, מכל מקום טענת 'ברי' של הבעל מספקת לעת עתה כדי לפוטרו ממזונות.

מלבד דברי בית הדין המשאירים את הנושא להמשך ההליך, שאינם מאפשרים לערער על עצם אייהחיוב, הרי כל עוד החלטת חיוב הגירושין קיימת גם סיבה מספקת שלא לדון בערעור זה.

נדגיש ונוסיף: בית דיננו השקיע זמן רב בהצעת פשרה שתיטיב עם הצדדים. לצערנו הרב דחתה האישה את הצעתנו, וההצעה ששלחה לבית הדין – איננו רואים בה כל ערך, וזאת מעבר לכך שבעטייה של דחייה זו הפגיעה הנפשית והכלכלית בילדיה רק תימשך.

אשר על כן, הערעורים נדחים והתיק ייסגר.

ניתן ביום כ"ו באדר ב' התשע"ט (2.4.2019).

הרב א' אהרן כץ

הרב אליעזר איגרא

הרב דוד ברוך לאו – נשיא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה